

Status og føringer for budsjett og økonomiplan

Vi har nå fått en grundig gjennomgang fra Agenda Kaupang som gir oss et bilde av både muligheter og utfordringer i håndteringen av økonomien i Bodø kommune. Vi har over år brukt rapportene fra Agenda Kaupang, ikke som fasit, men som et utgangspunkt for diskusjon, analyse og egne tiltak.

Vi har også fått et bilde av KS på de økonomiske rammene vi kan forvente oss fremover. Disse er mer usikre enn noen gang, men desto større grunn til nettopp å legge vekt på usikkerheten og ta hensyn til det i planleggingen.

Jeg skal nå si litt om hva dette betyr for Bodø, hvor vi er i budsjettprosessen og hva vi ser av muligheter og utfordringer fremover. Administrasjonen har gjennom hele året jobbet med økonomistyring og budsjettprosess på tre områder:

1. Håndtering av vedtatt økonomiplan gjennom tiltakene i «Oppdrag grønn økonomi» besluttet i desember 2021.
2. Analyse av situasjonen og fremtidsbilde med perspektivanalysen vi la frem nå i juni til politisk behandling.
3. Budsjettprosessen gjennom budsjettnotat «Krav og forventninger i budsjett- og økonomiplanprosessen» fra kommunedirektøren utsendt i juli.

Ett år i kommunen – Bodø leverer

Da jeg la frem forslag til budsjett og økonomiplan i begynnelsen av november var et av mine hovedbudskap at Bodø kommune leverer gode tjenester med høy score på de fleste områdene. Jeg sa også at Bodø kommune opplever stor nasjonal oppmerksomhet og anerkjennelse for å være en fremoverlent kommune med store ambisjoner på utvikling.

Etter ett år i jobben har jeg også med selvsyn fått bekreftet og forsterket dette bildet. Selv om vi har økonomiske utfordringer i driften, som jeg kommer mer

tilbake til, er jeg veldig stolt over det gode arbeidet som gjøres av engasjerte og kunnskapsrike medarbeidere.

Vi har i over to år håndtert en krevende pandemi, ikke minst har denne vinteren vært spesielt utfordrende med et stort smittetrykk og høyt sykefravær.

Vi har også hatt en svært krevende ferieavvikling der det har vært svært vanskelig å skaffe ordinære vikarer.

Både i vinter og sommer var det god grunn til å være bekymret over om vi skulle klare å opprettholde nødvendige tjenester både i barnehager, skoler og helsetjenesten – med enheter som enkelte dager hadde mer enn 50 prosent sykefravær. Takket være gode planer – og med ledere og ansatte som har tatt et ekstra ansvar, har vi kommet oss gjennom denne vanskelige perioden på en god måte.

Men det har kostet. I sommer har vi måttet bruke både vikarbyråer og overtid, noe som har påført oss store ekstrakostnader. Dette er en utvikling vi ser både i andre kommuner og sykehus, og som har eskalert de siste årene.

Jeg er også imponert over hvor fort både politikere og ansatte har snudd seg for å håndtere den store strømmen av flyktninger fra krigen i Ukraina. På kort tid gikk vi fra å ha sagt ja til rundt 70 bosetninger og til å øke dette til 350. Vi har til nå i år bosatt rundt 280 flyktninger og tar sikte på å nå målet.

Det er til sammen veldig mange oppgaver som nå løses løpende i et godt samarbeid mellom kommune, offentlige etater, frivillige organisasjoner og private aktører. Hva som blir antallet flyktninger til neste år vet vi ikke ennå, men bildene fra krigen i Ukraina de siste dagene forteller oss at vi må være forberedt på at det kan bli mange som trenger en trygg havn også neste år.

Oppdrag grønn økonomi

Hvordan ser da bildet ut nå i oktober 2022?

Etter et resultat som ble bedre enn forventet både ved årsslutt og ved første tertial, ser vi nå et svekket resultat for andre tertial. Der Bodø kommune har både økte utgifter og reduserte inntekter. Samtidig har de ansatte gjennomført en betydelig omstilling av kommunes drift.

Hovedbildet er at vi styrer mot balanse for året som helhet.

Årsaken til at resultatet er noe svekket i andre tertial i forhold til første tertial skyldes høyere renteutgifter, høye utgifter til vikarer og overtid i sommerferien, samtidig som det er reduserte inntekter på kraft og eiendomsskatt.

Tall og fakta

Andre tertial viser at kommunens skatteinntekter økte med bare knappe 15 millioner kroner. Årsaken til det er nok at den høye skatteinngangen i vår var preget av at mange bedrifter tok ut til dels store utbytter. Hva som blir situasjonen i siste tertial, er usikkert.

Etter åtte måneder med drift melder avdelingene at en betydelig del av omstillingskravet på 118 millioner kroner blir innfridd innen årets slutt. Prognosen for merforbruk ved årets slutt er om lag 36 millioner kroner.

Men vi trenger kompensasjon for koronautgifter, der Bodø kommune i år har hatt utgifter til korona på 32 millioner kroner.

Resultatet blir tilsvarende forverret dersom staten ikke dekker opp disse utgiftene.

Kommunedirektøren foreslår derfor å redusere avsettingen til disposisjonsfond til knappe 42 millioner kroner.

Utover dette anbefaler jeg ikke bruk av ledige midler på fond.

Ikke nye låneopptak

Den beste nyheten i tertialen er at det ikke er nødvendig å foreta låneopptak i 2022 og vi foreslår også at kommunen innfrir et større lån.

Dette grepet alene vil bedre driftssituasjonen neste år med reduserte utgifter til renter og avdrag på mange titalls millioner kroner.

God innsats fra ansatte

Den negative økonomiske utviklingen i landet og Europa påvirker også Bodø kommune.

Høyere kostnader og lavere inntekter er en utfordring for kommunen, samtidig er jeg svært tilfreds med at de ansatte legger ned stor innsats for å få til en helt nødvendig omstilling av driften. Men vi er ennå ikke i mål og arbeidet med omstilling må forsterkes ytterligere.

Dette arbeidet har vi som kjent samlet i en plan vi kaller «Oppdrag grønn økonomi». Planen peker til sammen på om lag 30 ulike og til dels omfattende tiltak som vi er i gang med. Her jobber ansatte, tillitsvalgte og ledere sammen med å konkretisere tiltak både på kort og lang sikt, gjøre ROS-analyser og iverksette prosesser for nødvendig omstilling.

Jeg opplever dialogen med de tillitsvalgte som god, men behovet for høyt tempo og stramme tidsfrister skaper også noen utfordringer. Men utfordringer er som kjent til for å løses og de tillitsvalgte bidrar til det. Både med sin tydelighet på utfordringene og samtidig konstruktive i forhold til løsninger.

Arbeidet med å redusere kostnadene med 118 millioner kroner er omfattende og legger beslag på mye ressurser. Spesielt utfordrende er det at over halvparten av det vedtatte kuttet var uspesifisert.

Å foreta nødvendige driftstilpasninger er krevende av særlig tre grunner:

1. Mange av kommunens oppgaver er lovpålagte med angitte normer for bemanning og kvalitet.
2. En betydelig andel av budsjettet er bundet opp i politiske vedtak som skal gjennomføres.
3. Det er allerede gjennomført betydelige årlige kutt fra 2018.

Disse tre faktorene gjør at handlingsrommet for driftstilpasninger er redusert og vil bli ytterligere redusert i perioden. Det vil derfor være helt nødvendig med enda tydeligere politiske prioriteringer fremover – ikke bare på hva som skal satses på, men også hvor politikken ønsker å kutte kostnader.

Som jeg sa i mai er derfor min viktigste erfaring så langt; at vi ikke fremover kan legge frem budsjetter som har store uspesifiserte kutt. En viktig del av budsjettprosessen denne høsten er å identifisere og legge frem konkrete forslag på nødvendige kostnadsreduksjoner til politisk beslutning i selve budsjettforelegget.

I dette arbeidet trenger administrasjonen en god dialog med politikken.

Opprettholde og utvikle våre gode tjenester

Samtidig blir det både fra ansatte og fra innbyggerne uttrykt bekymring for konsekvensene av den nødvendige omstillingen som Bodø kommune nå gjennomfører. I 2021 ble det kuttet midlertidige og varige kostnader i kommunen for om lag 120 millioner kroner. For inneværende år har bystyret vedtatt et kutt på 118 millioner kroner.

For neste år er kravet i økonomiplanen 122 millioner kroner og for perioden 2022-2025 hele 324 millioner kroner. Selv om vi har et budsjett på nesten 5 milliarder kroner, er det likevel en utfordring å gjennomføre så store driftstilpasninger hvert år - parallelt som vi både opprettholder og utvikler gode tjenester. Det handler om å gi gass og brems samtidig, men på ulike områder.

Usikkerheter for kommende økonomiplan:

Situasjonen i Europa med energikrise og krig i Ukraina påvirker også oss i stor grad og skaper stor usikkerhet om utviklingen fremover.

Særlig på tre områder vil denne usikkerheten påvirke arbeidet med kommende økonomiplan: rentenivå, pris- og lønnsvekst og pensjonskostnader.

Rentenivå

Det er budsjettet med 355 millioner kroner i rente og avdrag (127 mill. kr rente og 242,9 mill. kr i avdrag). Tallene er uten startlån. Budsjettet rentenivå for 2022 er 1,81 prosent.

Siden inneværende økonomiplan ble vedtatt har Norges Bank økt styringsrenten med 2 prosent. Av dette er 1,75 prosent økninger i 2022. I siste prognose fra Norges Bank er det lagt til grunn at styringsrenten øker til rundt 3 prosent i løpet av vinteren.

For 2022 er det anslått økte renteutgifter på 4 millioner kroner, med dagens rentebane.

For 2023 anslås det et rentenivå på 4,25 prosent mot budsjettet 2,35 prosent, altså en økning på 1,9 prosent, som utgjør kr 59,6 millioner kroner.

For 2024 anslås det et rentenivå på 4 prosent mot budsjettet 2,6 prosent, en økning på 1,4 prosent, som utgjør kr 20,3 millioner kroner.

For 2025 anslås det rentenivå på 3,85 prosent mot budsjettet 2,65 prosent, en økning på 1,2 prosent, som utgjør 22,6 millioner kroner.

Akkumulert vil det bety at vi i 2025 vil belaste budsjettet med 229,9 millioner kroner i renteutgifter, om lag 112 millioner kroner mer enn i år – og det er et moderat anslag ut fra dagens rentebane.

Lønns og prisvekst

Staten pleier å legge inn effektiviseringskrav jamfør tidligere statsbudsjett. Slik situasjonen er nå må vi være forberedt på dette.

Foreløpige anslag for lønns- og prisvekst i statsbudsjettet er på henholdsvis 4,2 prosent årslønnsvekst, og 2,8 prosent prisvekst for 2023.

Foreløpig beregnet kostnader for pris- og lønnsvekst i 2022:

Lønnsvekst ble kr 12 millioner kroner høyere enn opprinnelig budsjett, basert på et oppgjør på 3,84 prosent. I budsjettet for 2022 var det lagt til grunn 3 prosent.

Prisvekst ble 22,5 millioner kroner høyere enn opprinnelig budsjett. I statsbudsjettet er prisveksten for 2022 anslått til 4,8 prosent. I kommunens budsjett for 2022 var det lagt til grunn 1,3 prosent.

Pensjonskostnader

Det foreligger fortsatt ikke fullstendig informasjon om økning i pensjonskostnader for 2022 da hele lønnsoppgjøret ikke er ferdig på grunn av

skolestreiken. Foreløpig informasjon viser at reguleringspremien i 2022 vil være 55 millioner kroner høyere i forhold til opprinnelig budsjett. Dette vil for inneværende år finansieres ved bruk av premiefond. Hva situasjonen blir for neste år, er ennå usikkert.

Økte kostnader i bygg og anlegg

I tillegg til en høyere generell prisstigning ser vi en kraftig prisstigning i bygg og anlegg som vil påvirke både pågående prosjekter og planlagte prosjekter i Bodø kommune. Også her er det usikkerheter, men anslag ligger på rundt 20 prosent vekst i kostnadene. Hvordan det vil utvikle seg videre er fortsatt svært usikkert. Uansett må vi ta høyde for dette da det vil utfordre vår investeringsramme.

I tillegg har regjeringen foreslått å ikke bevilge penger til neste år for husbanktilskudd for omsorgsbygg. Eksempler på hvordan det slår ut er:

- *Helsehus eller HDO-bygg med 80 plasser kvalifiserte for tilskudd for cirka 145 millioner kroner.*
- *Bofelleskap på Tverlandet var kvalifisert for tilskudd på 10-11 millioner kroner.*

Dette må vi ta med i arbeidet med investeringsbudsjettet og vurdere konsekvenser for finansiering.

IKT-kostnader

Ny avtale på IKT vil også øke utgiftssiden vår. Fortsatt har vi ikke det endelige bildet før alle avtaler er på plass, men fra slutten av dette året og utover i perioden er det grunn til å anta at kostnadene til IKT vil bli høyere i forhold til det som er lagt inn i dagens økonomiplan. Foreløpig er økte kostnader beregnet til om lag 13 millioner kroner ekskl. mva. i kommende økonomiplanperiode.

Inntekter

Utvikling i inntekter følger samme mønster som i fjor, men med noe lavere nivå. Dette skyldes blant annet at skattøre for 2022 er noe redusert.

Fram til og med tertial to så er netto økning av skatte- og rammetilskuddet på 95,8 millioner kroner. Av dette var 22 millioner kroner engangsinntekter for 2022, og 8,9 millioner kroner var øremerkede midler. Økningen i de frie midlene er dermed 64,9 millioner kroner.

I statsbudsjettet er de økte inntektene anslått til cirka 134,9 millioner kroner for 2023.

Av dette vil en stor del gå til nye oppgaver som styrking av fastleger, makspris på barnehager, SFO eller endrede finansieringer av eksisterende oppgaver.

Det resterende skal blant annet gå til å dekke økt lønns- og prisvekst, lønnsoppgjør og økt pensjon. Vi har fortsatt ikke nok informasjon til å vurdere hvor mye dette utgjør for 2023 og hva som blir friske midler. Dette kommer i budsjettforslaget

Demografiutfordringen

Den demografiske utviklingen i Bodø forsterker utfordringene i økonomien. Befolkningsutviklingen fremover viser stor økning i de eldste aldersgruppene, mens det blir nedgang i antall barn og unge. Dette vil føre til en særlig vekst i etterspørselen av kommunale tjenester innenfor helse og omsorg.

Kommunen vil få en økning i overføringene for å kompensere for økningen av antall eldre, samtidig som overføringene til barn og unge blir redusert.

Bodø kommune er i dag – i likhet med svært mange andre kommuner – ikke godt nok rustet til å møte denne endringen og oppgaveveksten. Fremover må vi i enda større grad prioritere ressurser på dette området, både når det gjelder investeringer og drift.

Håndtering av demografi-endringene er derfor et tema som administrasjonen og politikken må jobbe enda mer sammen om for å finne de gode løsningene. Vi må stille oss spørsmålet: Hvordan prioriterer vi klokt når det ikke er nok til alle? På dette området både har og vil administrasjonen legge frem forslag og

anbefalinger, men vi trenger også tydelige signaler fra politikken på hvordan dere ønsker å løse denne utfordringen.

Perspektivmeldingen

I juni behandlet bystyret perspektivanalysen. Den viste med tydelighet at kommunen har betydelige utfordringer med å nå sine egne vedtatte handlingsregler.

Når vi legger frem budsjettet 3. november vil administrasjonen gi sine anbefalinger til politikken for at kommunen skal nå sine langsiktige mål og vedtatte handlingsregler.

Den viktigste indikatoren på handlingsrommet for en kommune er netto driftsresultat. Positivt netto driftsresultat for 2021 ga grunnlag for noe bedring av de kommunale reservene. Samtidig hadde Bodø et mye svakere resultat enn gjennomsnittet av kommuner i Norge. Vi må derfor fortsette å styrke økonomiske reserver fremover, selv om det blir vanskelig med den høye veksten i kostnader. Det vil gi oss økt handlingsrom også til å håndtere uforutsette hendelser eller utgifter.

Størrelsen på disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter er rett under anbefalt nivå på 3 prosent. Dette gjelder imidlertid alle disposisjonsfond, inkludert de som er internt øremerkede. Korrigert for dette er gjenstående fondsmidler enten bundet i politisk vedtak eller koronakompensasjon.

Gjeldsnivået er høyt og ved utgangen av 2021 utgjør gjeldsgraden 115 prosent, mot det vedtatte målet som er lavere enn 85 prosent. For 2021 utgjør lånegjelden 114,6 prosent av driftsinntekter, som er langt over vedtatt nivå på 85 prosent.

Det må i kommende økonomiplan jobbes med å få til ytterligere reduksjon. Forslaget fra kommunaldirektøren nå i 2. tertial om å ikke ta opp nye lån i 2022 og innfri et større lån vil redusere kommunens lånegjeld (ekskl. startlån) fra dagens om lag 5,2 til 5 milliarder kroner, og vil bedre gjeldsgraden noe.

I økonomiplanen ble det vedtatt å redusere lånerammen for perioden med 190 millioner kroner i forhold til vedtatte plan for 2021-2024. Min klare anbefaling er at vi forsøker å redusere dette ytterligere. Som påpekt vil økte finanskostnader være en stor utfordring for kommunen fremover.

En forenklet beregning viser at 1 million kroner i låneopptak i 2023 koster oss i renter og avdrag 75 000 kroner i året i 30 år fremover – dette tallet vil øke i takt med renteutviklingen

Administrasjonen går derfor kritisk igjennom investeringsbudsjettet og vil foreslå betydelige tiltak. Prosjekter vil bli foreslått utsatt, nedskalert eller skrinlagt. Ekstrem prisvekst og høy rente gjør dette helt nødvendig.

Vi må på samme måte som regjeringen gjør i sitt statsbudsjett foreta tydelige prioriteringer i Bodø kommune sine investeringer.

Ny by - Ny flyplass

Arbeidet med å utvikle og få på plass Ny by - Ny flyplass er Bodø kommune sitt 100-årsprosjekt. Det vil på sikt skape mange nye muligheter, befolkningsvekst og fremtidige inntekter for kommunen.

Samtidig vil det legges beslag på mye ressurser i kommunen og vi skal frem mot overtagelse bygge opp et selskap med økonomi til å betale vår andel. Det er lagt en plan for å bygge nødvendig egenkapital ved salg av kommunale eiendommer. Denne planen må oppdateres til et høyere nivå på grunn av prisstigning frem til overtagelse. Det skal vi klare, men det vil samtidig bety at det vil være lite egenkapital til andre prosjekter i årene fremover. Det krever prioriteringer.

Blinker fortsatt gult

Da budsjettet ble lagt frem i fjor høst bruke jeg trafikklys for å beskrive situasjonen og hvilke tiltak som er nødvendig for en forsvarlig håndtering. Ett år etter blinker det fortsatt gult for økonomien i Bodø kommune. Dersom vi ikke lykkes med nødvendige tiltak beskrevet i «Oppdrag grønn økonomi», kan vi fort havne i rød sone med svært begrenset handlingsrom eller i verste fall bli satt under administrasjon. Kommunedirektøren vil fortsatt understreke at kommunen ikke er der ennå, men farelampene blinker tydelig.

Da jeg la frem budsjettet i fjor høst sa jeg følgende:

«For Bodø kommune er det ikke lengre nok å foreta driftstilpasninger gjennom de planlagte effektiviseringskutt. De vedtatte driftstilpasninger viser seg også å være vanskelig å gjennomføre uten nødvendige strukturelle grep. Det vil heller ikke være forsvarlig å gjennomføre alle vedtatte eller planlagte investeringer. Økonomien kan ikke lengre håndteres med justeringer, vi må være villige til å skru på noen store brytere.»

Snart ett år senere har vi fortsatt de samme utfordringene. Administrasjonen har lagt frem en rekke omfattende forslag til strukturelle endringer. Både innen helse, skole og familie. De konkrete forslagene har ikke fått flertall i bystyret. Det må vi både forholde oss til og ta lærdom av.

Kommunedirektøren og administrasjonen har stor respekt for at dette er vanskelige politiske beslutninger. Vår jobb er å legge frem de beste råd vi kan gi - for deretter følge opp de beslutningene som bli tatt av bystyret. Dersom våre råd viser seg ikke å være gode nok - må vi jobbe med å finne enda bedre løsninger. Det er jeg sikker på at vi skal få til på en god måte.

Å jobbe med kostnadsreduksjoner og omstillinger krever mye tid og krefter både fra administrasjonen og politikken. Det er derfor viktig at vi klarer å jobbe godt sammen mot felles mål.

I budsjettdebatten i desember i fjor opplevde jeg at behovet for strukturelle endringer var et tema som mange var opptatt av. For administrasjonen er det derfor viktig at vi både lytter godt på debattene, men også får tydelige signaler om hvor og hvordan politikken ønsker disse helt nødvendige endringene. Da vil vi også kunne legge frem enda bedre forslag til politisk behandling.

3. november skal jeg legge frem forslag til budsjett og økonomiplan for 2023-2026. I den planen blir det nødvendig å gjennomføre nye og store omstillinger. Administrasjonen har som mål å ikke legge frem uspesifiserte kutt denne gangen. Til dette arbeidet trenger administrasjonen klare signaler på hvor politikken ønsker å redusere aktivitet, og vi snakker om betydelige kutt både neste år og i perioden.

I går så jeg debatten på Dagsnytt 18 om utfordringene i sykehusene og behov for store kutt. Der ble helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol utfordret på hvordan dette skal løses. La meg sitere et par linjer av hennes svar:

«Vi må gi et oppdrag sykehusene kan levere på. Vi må være realistiske i forventningene til hverandre. Ikke alt er like viktig»

Dette synes jeg var et godt og troverdig svar.

Som jeg sa innledningsvis, har vi i Bodø kuttet mange hundre millioner kroner de siste årene. Til neste år skal vi kutte over 122 nye millioner kroner i tillegg til en bagasje vi vil ha med oss fra i år som ser ut til å bli 15 millioner kroner fra helse- og omsorgsavdelingen (HO) og 25 millioner kroner fra oppvekst- og kulturavdelingen (OK) dersom vi ikke klarer ytterligere omstillinger i siste tertial.

Det betyr at disse to avdelingene nå jobber med omstilling for neste år på totalt:

- HO melder om et overheng på 15 mill. kr. fra 2022. Effektiviseringskravet til HO for 2023 er på cirka 55 mill. kr. Sum inkl. overheng 70 mill. kr.
- OK melder om et overheng på 25 mill. kr fra 2022. Effektiviseringskravet til OK for 2023 er på cirka 59 mill. kr. Sum inkl. overheng 84 mill. kr.

Dette er mer krevende enn hva som var situasjonen i fjor på samme tid.

På toppen skal vi håndtere en helt ekstraordinær kraftig kostnadsøkning som vi ikke hadde i fjor.

For å klare dette trenger vi både et tydelig og realistisk oppdrag. Det er helt nødvendig å foreta prioriteringer – det betyr at vi også må si hva vi skal gjøre mindre av eller ikke gjøre – de lavt hengende fruktene er for lengst både tatt og spist opp.

Strukturelle endringer i perioden

Det er igangsatt arbeid for å se på og gjennomføre nødvendige strukturelle grep. På noen områder er det allerede truffet gode tiltak de senere årene og i «Oppdrag grønn økonomi» jobbes det som sagt med en rekke ulike tiltak.

Eksempler på tiltak er:

- Plan for mer effektiv utnyttelse av alle kommunens bygg – redusere innleie og nybygg.
- Gjennomgang av kommunens tjenestetilbud for å se på strukturelle grep som kan gi en mer bærekraftig produksjon
- Gjennomgå arbeidsdelingen mellom kommunens egne enheter og KF-ene

Det vil være krav til kontinuerlig forbedring av hele kommunens virksomhet, men spesielt viktig blir det å fortsette arbeidet med å få til gode endringer i de to store avdelingene oppvekst og kultur (OK) og helse og omsorg (HO).

Ikke minst blir vi kraftig utfordret på demografi. Det blir flere eldre og færre barn som fører til tilsvarende endringer i oppgaver og finansiering. Likevel bruker vi i dag om lag samme sum penger på begge avdelingene i driftsbudsjettet. HO har 43 prosent, mens OK har 42 prosent - resten av kommunens drift utgjør 15 prosent.

Kommuneloven

I den nye kommuneloven er kravene til økonomisk styring strammet betydelig inn. Kommunens ansvar for å ivareta egen økonomi og handlingsrom på lang sikt tydeliggjøres. Blant annet ved at det innføres overordnede bestemmelser om økonomiforvaltningen som skal sikre:

- At det er kommunens eget ansvar å ha en langsiktig økonomiforvaltning.
- Samordnede og realistiske planer for egen økonomi.
- Forsvarlig finans- og gjeldsforvaltning.

Kommuneloven slår fast at det er kommunestyret/bystyret som har det øverste ansvaret for kommunens økonomi. Kommunedirektøren sin klare oppgave er å bistå bystyret best mulig til å ivareta dette ansvaret.

Tillitsreformen

På samme måte er vi opptatt av å fortsatt utvikle dialogen og samarbeidet med de tillitsvalgte. I trepartssamarbeidet er regjeringens tillitsreform satt på vår

felles dagsorden. Tillitsreformen har også vært tema i bystyret. Etter en god start i vinter og vår har dette arbeidet fått noe mindre oppmerksomhet i forhold til andre prioriterte områder. Det er derfor viktig at vi sammen; politikk, administrasjon og tillitsvalgte, løfter dette arbeidet.

Selv har jeg også utfordret alle mine ledere i kommunen til å engasjere seg i arbeidet med tillitsreformen. Skal vi lykkes med gode prosesser for omstilling må det være god tillit mellom alle parter.

Det blir svært viktig at vi ledere sørger for gode og inkluderende prosesser i tett samarbeid med de ansatte og tillitsvalgte. Bodø kommune har flinke og kunnskapsrike medarbeidere som har bevist at de finner gode svar på vanskelige utfordringer. Når vi lar kunnskap møte de gode erfaringene fra praksisfeltet, skapes det nye løsninger. Det er i brukermøter man vet hva som trengs for å gi gode tjenester. Skal kommunen lykkes med de nødvendige omstillingene må vi som ledere lytte til de ansatte og gi nødvendig handlingsrom.

Som vi har hørt flere ganger i dag står vi i krevende tider med stor usikkerhet. Dette gjør også at behandlingen av budsjettet vil bli ekstra vanskelig i år. Jeg har forstått det slik at det siste budsjettet i en periode ofte omtales som valgbudsjettet – forståelig nok siden det vil prege valgkampen til neste år. Mitt håp er at den alvorlige situasjonen gjør at budsjettdiskusjonen blir preget av realisme og ansvarlighet. Kanskje ikke så morsomt, men helt nødvendig. Vi trenger en økonomiplan med tydelige prioriteringer av de lovpålagte oppgavene som sikrer at vi fortsatt kan levere et godt og forsvarlig tjenestetilbud også i en vanskelig tid.

Takk for oppmerksomheten.